

The study of the reliability and validity of Lifespan Sibling Relationship Scale in young adults

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeğinin genç yetişkinlerde geçerlik ve güvenirlik çalışması¹

Fatma Selda Öz Soysal²

İrfan Yurdabakan³

Aslı Uz Baş⁴

Ferda Aysan⁵

Abstract

The purpose of this study was to explore validity and reliability of the Lifespan Sibling Relationship Scale (LSRS) which was developed by Riggio (2000) in a sample of young adults. The research has been conducted on 510 (339 female, 171 male) university students who attended pedagogical formation training at Dokuz Eylül University and fourth grade students who attended various departments of Faculty of Education. The six factor structure of the LSRS was tested by means of confirmatory factor analysis method. The findings indicated that the six-factor model is supported by using the confirmatory factor analysis. The reliability of LSRS was examined with test-retest reliability and internal consistency methods. Results showed that the scale can be used for measuring sibling relationships in young adults.

Keywords: Sibling relationships; adult; confirmatory factor analysis; reliability.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Özet

Bu araştırmanın amacı Riggio (2000) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin (YBKİÖ) genç yetişkinlerden oluşan bir örnekleme geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde pedagojik formasyon eğitimi alan ve Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerine devam eden dördüncü sınıf öğrencileri olan toplam 510 (339 kız, 171 erkek) öğrenci ile yürütülmüştür. YBKİÖ'nün altı faktörlü yapısı doğrulayıcı faktör analizi yöntemi ile test edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, YBKİÖ'nün altı faktörlü yapısının doğrulandığını göstermiştir. Ölçeğin güvenirlik çalışması, test-tekrar test güvenirlik katsayısı ve iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, YBKİÖ'nün genç yetişkinlerde kardeş ilişkilerinin değerlendirmek üzere geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kardeş ilişkileri; yetişkin; doğrulayıcı faktör analizi; güvenirlik.

¹ Bu çalışma, 13.PDR Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

²Öğr. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, selda.oz@gmail.com

³Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, irfan.ybakan@gmail.com

⁴Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, asliuzbas@gmail.com

⁵Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, aysanferda@gmail.com

GİRİŞ

Kardeş ilişkisi, en küçük kardeşin doğumundan başlayarak hayatın sonuna dek devam eden diğer pek çok ilişkiden daha uzun süren bir ilişkidir (Cicirelli, 1991). Hayat boyunca kardeşler arası ilişkideki samimiyet ve yakınlık güçlenip zayıflayabilir; ancak kardeş ilişkisi genel anlamda bireylerin psikolojik iyi oluşunu ve psikososyal işlevselliğini güçlü bir biçimde etkilemektedir (Noller, 2005; Sherman, Lansford ve Volling, 2006). Çocukluk döneminde kardeşler çocuğun sosyal dünyasının temel bir parçasıdır. Kardeşler arasında yoğun olarak olumlu ya da olumsuz yönde güçlü duygusal bağlar vardır. Kardeşler birbirleri için oyun arkadaşları, bakıcı, destek veya rahatsızlık kaynağı olabilmektedirler (Furman ve Giberson, 1995). Özellikle erken çocukluk döneminde sahiplik üzerinden yaşanan çatışmalar (Ross, 1996) ve ebeveynlerinin ilgisini çekmek için yaşanan rekabetler (Teti, 2002) bu ilişkinin karakteristik özellikleridir. Çocukluk dönemi boyunca kardeşlerin olumlu ve olumsuz davranışları ile birbirlerine karşı hisleri, daha sonraki erken ergenlik döneminde kardeş ilişkilerinin niteliği ile anlamlı bir ilişki içerisindedir. Bu nedenle çocukluk döneminde kardeş ilişkisinin doğası ergenlik dönemine de uzanabilir. Bununla birlikte, çocuklukta iyi bir kardeş ilişkisi ergenlik döneminde aynı derecede iyi bir kardeş ilişkisi yaşanacağını garanti etmez.

Ergenlik dönemi boyunca meydana gelen biyolojik, bilişsel ve sosyal değişiklikler ile bağlantılı olarak ergenlik dönemi içerisinde kardeş ilişkilerinin niteliği değişebilir (Buhrmester, 1992; Dunn, 1992; Dunn ve diğ., 1994; Steinberg ve Morris, 2001). Bu dönemde kardeş ilişkileri daha az arkadaşlık, daha az samimiyet, daha az şefkat ve daha fazla eşitlik içeren bir yapıya dönüşmektedir. Çünkü kardeşler beceri ve gelişim durumu bakımından daha benzer hale gelmişlerdir (Updegraff, McHale ve Crouter, 2002; Buhrmester, 1992; Buhrmester ve Furman, 1990). Bu azalmalar aynı zamanda kardeş ilişkilerinin daha az önemli hale geldiği şeklinde yorumlanmamalıdır. Ergenlik dönemindeki kardeş ilişkileri yine de yakınlık ile karakterize edilebilmektedir.

Genç yetişkinlik dönemi Arnett'e (2000) göre 18 ile 25 yaşları arasındaki yer almaktadır. Bu dönem, bireylerin kendisini keşfetme ve kendisiyle yüzleşme dönemidir. Bu dönemde kardeş ilişkileri de okulun bitmesi, evden ayrılma, işe yerleşme, evlilik, çocuk yetiştirme, gibi bu döneme özgü yaşam olaylarından etkilenmektedir (Conger, ve Little, 2010). Genç yetişkinlik yıllarında kardeşlerine karşı yakınlık, rekabet ve çatışma gibi birbirinden zıt duygular devam etmekle birlikte (Stocker, Lanthier ve Furman, 1997), ergenlik dönemine göre çatışma ve rekabet duygularında azalma görülmektedir. Diğer yandan kardeşler arasında yakınlık artmakta ve birbirleri için sosyal destek kaynağı olmaya başlamaktadırlar (Seginer, 1998; Tucker, Barber ve Eccles, 1997). Schart, Shulman ve Avigad-Spitz (2005) genç yetişkinlerin, kardeşleriyle ergenlere göre daha az ortak faaliyetlerinin olduğunu ve daha az zaman geçirdiklerini buna karşılık kardeşlerine karşı daha fazla ilgili ve sıcak duygulara sahip olduklarını belirtmişlerdir. Çatışma ve rekabet duygularının ise azaldığını, kardeşleriyle olan ilişkilerine yönelik daha olgun bir bakış açısı geliştirdiklerini aynı zamanda ergenlerin aksine yetişkinlerin kardeşleriyle olan ilişkilerinin niteliğinin ebeveynleriyle olan ilişkileri ile daha az bağlantılıdır (Schartve diğ. 2005). Aynı zamanda genç yetişkinlik yıllarında kardeş ilişkilerinin niteliğini, kardeşler arasındaki yaş farkı, cinsiyet, doğum sırası, ebeveynlik stilleri, ailenin yapısı ve aile içi ilişkiler, kültürel özellikler ile bireysel özellikler etkilemektedir (Milevsky, Smoot, Leh ve Ruppe, 2005; Riggio, 2006; Tucker, McHale, ve Crouter, 2001).

Kardeş ilişkilerini inceleyen yurtdışındaki araştırmaların büyük bir çoğunluğunun çocukluk ve ergenlik dönemlerine odaklandıkları görülmektedir (Buhrmester, 1992; Noller, 2005; Steinberg ve Morris, 2001; Vogt Yuan, 2009; Buist, Dekovic ve Prinzie, 2013). Genç yetişkinlik döneminde kardeş ilişkilerini inceleyen çalışmaların ise sınırlı olduğu görülmektedir. (Milevsky, 2005; Riggio, 2000; Riggio, 2006; Stocker ve diğ., 1997) Stocker ve diğ. (1997) göre genç yetişkinlik döneminde kardeş ilişkilerinin niteliğinin zayıf olması psikolojik iyi oluşu da olumsuz

yönde etkilemektedir. Bununla birlikte Türkiye’de ise alan yazında, yetişkinlik yıllarında kardeş ilişkilerinin niteliğini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Son dönemde, geç ergenlik ve erken yetişkinlikte kardeş ilişkilerini değerlendirmek amacıyla Yetişkin Kardeş İlişkileri Anketi (ASRQ: Stocker ve diğ. 1997); Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği (LSRS: Riggio, 2000) ve Erkek- Kız Kardeş Anketi (Graham-Bermann ve Cutler, 1994) geliştirilmiştir. Kardeş ilişkilerini değerlendiren anket ve ölçekler arasında Riggio'nun (2000) Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği (YBKİÖ) yüksek bir güvenirlik ve geçerlilik ile hem çocukluk hem de yetişkinlik dönemleri boyunca kardeş ilişkilerinin niteliğine ve kardeş ilişkilerine yönelik tutumlara dair tüm unsurları kapsamlı bir biçimde ölçme avantajı bulunan ve en yaygın kullanılan öz bildirim araçlarından biridir. Ayrıca bu ölçek kısa uygulama süresi gibi yararlı özelliklere de sahiptir.

Bu araştırmanın amacı, Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeğinin (YBKİÖ) genç yetişkinler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmak ve kardeş ilişkilerinin niteliğini ölçmek amacıyla bir araç olarak kullanılıp kullanılamayacağına karar vermektir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Çalışmanın katılımcıları 2014- 2015 akademik yılı Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi’nin çeşitli bölümlerine devam eden dördüncü sınıf öğrencileri ile aynı yıl pedagojik formasyon eğitimi alan, yaşları 21 ile 38 arasında (genel \bar{X} =25.38, S_x =3.25; kız \bar{X} = 25.24, S_x =3.32; erkek \bar{X} =25.67, S_x =3.09) değişen 339’u kız (%66.5), 171’i erkek (%33.5) olmak üzere toplam 510 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği (YBKİÖ): Riggio (2000) tarafından geliştirilen YBKİÖ, bireylerin çocukluk ve yetişkinlik dönemlerinde kardeş ilişkilerine yönelik tutumlarını ölçen bir araçtır. YBKİÖ, toplam 48 maddeden oluşan ve maddeleri 1 (tamamen katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında puanlan likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puanlar 48 ile 240 arasında değişmektedir. Orijinal YBKİÖ, her biri 8 maddeden oluşan Yetişkin Duyguları (Adult Affect), Yetişkin Davranışları (Adult Behavior), Yetişkin Bilişselliği (Adult Cognitions), Çocukluk Duyguları (Child Affect), Çocukluk Davranışı (Child Behavior) ve Çocukluk Bilişselliği (Child Cognitions) olmak üzere toplam altı alt ölçek içermektedir. Orijinal ölçeğin geliştirilmesiyle ilgili Riggio (2000) tarafından yapılan çalışmada, YBKİÖ’nin iç-tutarlılık güvenirlik katsayıları Yetişkin Duyguları alt ölçeği için 0.91, Yetişkin Davranışları alt ölçeği için 0.87, Yetişkin Bilişselliği alt ölçeği için 0.91, Çocukluk Duyguları alt ölçeği için 0.89, Çocukluk Davranışı alt ölçeği için 0.84, Çocuk Bilişselliği alt ölçeği için 0.88 ve toplam ölçek için 0.96 olarak bulunmuştur. Ayrıca, Jeong, Jeong, You, Lyoo, Im, Bae ve Kim, (2013) tarafından yapılan bir çalışmayla YBKİÖ’nin kişilik, sosyal destek, psikolojik sağlık, sosyal istenirlik ölçekleri ve yetişkin kardeş ilişkisi niteliğinin alternatif bir ölçeği ile yakınsak ve ayırdedici geçerliliğe sahip olduğu kanıtlanmıştır. YBKİÖ’nin Türkçeye uyarlama çalışmaları sadece ergenler için Öz (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir.

İşlem

YBKİÖ, gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra 201-2015 öğretim yılı Nisan ayı içerisinde çalışma grubunda yer alan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Uygulamaya kardeşi olmayan öğrenciler dahil edilmemiş, ayrıca cevaplama işlemini tamamlamayan az sayıdaki öğrenci analiz kapsamından çıkarılmıştır. Öte yandan, test-tekrar güvenirliğini sınamak için ölçek 120 kişiden oluşan bir gruba iki hafta arayla tekrar uygulanmıştır. Öğrencilerin ölçekleri yanıtlamaları yaklaşık 20-25 dakika sürmüştür. Uygulama araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Eldeki çalışmada, Öz (2015)'ün ergenler için Türkçeye uyarlamış olduğu YBKİÖ'nin yetişkinler için güvenirlik ve geçerliğini test etmek amaçlanmıştır. Ölçeğin geçerliği doğrulayıcı faktör analiziyle, güvenirliği ise test-tekrar ve iç-tutarlılık kestirme yöntemleriyle sınanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için Lisrel 8.71 (Jöröskog ve Sörbom, 2004) programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeğinin geçerlik ve güvenirliğine ilişkin analizlerden önce bazı betimsel istatistikler hesaplanmış ve Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Boyutlar					Çarpıklık		Basıklık	
	n	\bar{X}	S_x	S_x^2	Katsayı	Se	Katsayı	Se
Yetişkin Duyguları	510	31.94	6.36	40,42	-1.08	.10	.93	.21
Yetişkin Davranışları	510	28.50	7.49	56,14	-.49	.10	-.46	.21
Yetişkin Bilişselliği	510	31.40	7.21	51,91	-.98	.10	.48	.21
Çocukluk Duyguları	510	29.87	6.44	41,48	-.48	.10	-.004	.21
Çocukluk Davranışları	510	27.35	6.82	46,50	-.30	.10	-.36	.21
Çocukluk Bilişselliği	510	28.19	7.38	54,45	-.50	.10	-.31	.21
Toplam	510	177.24	35.55	1263,85	-.72	.10	.32	.21

Tablo 1 incelendiğinde, ölçeğin alt boyutlarına göre ortalama ve standart sapmaların 27.35 ± 6.85 ile 31.94 ± 6.36 arasında değiştiği görülmektedir. Çarpıklık katsayıları -0.30 ile -1.08 ve basıklık katsayıları ise -0.004 ile 0.93 arasındadır. Bu katsayıların sıfıra yakın olması, ayrıca normallik testlerinde Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerlerinin anlamlı çıkması verilerin normal dağıldığını ve aynı zamanda varyanların eşit olduğunu; diğer yandan, boyutlar arasındaki korelasyonların 0.52 ($P < 0.01$) ile 0.84 ($p < 0.01$) arasında değişmesi ve değişken çiftlerine ilişkin dağılımların elipse yakın olması verilerin doğrusallık sayıtlısını karşıladığını (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012) göstermektedir.

Tablo 2. Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Normallik Testleri

Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Yetişkin Duyguları	0.111	510	.000	0.910	510	.000
Yetişkin Davranışları	0.076	510	.000	0.964	510	.000
Yetişkin Bilişselliği	0.116	510	.000	0.913	510	.000
Çocukluk Duyguları	0.058	510	.000	0.971	510	.000
Çocukluk Davranışları	0.063	510	.000	0.984	510	.000
Çocukluk Bilişselliği	0.083	510	.000	0.968	510	.000
Toplam	0.058	510	.000	0.962	510	.000

YBKİÖ'nün Yapı Geçerliği

Riggio (2000) tarafından geliştirilen orijinal ölçek altı boyutludur. Eldeki çalışmanın amaçlarından biri altı boyutlu olan orijinal YBKİÖ'nin Türkçe sürümü için yapı geçerliğini sınamaktır. Bu amaçla doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılmış (Yurdabakan, 2008) ve ilk analizler orijinal altı boyutlu yapıyı sınamak için gerçekleştirilmiştir.

510 yanıtlayıcının verilerine dayanarak altı boyutlu modele ilişkin diyagram ve standardize edilmiş faktör yükleri ile faktör yüklerinin anlamlılığını test etmek için t değerleri, ayrıca model-veri uyum indeksleri hesaplanmıştır. Sonra, uygun olmayan bazı indeksler nedeniyle önerilen maddeler arası modifikasyonlar tek boyutluluk sayıltısı dikkate alınarak gerçekleştirilmiş ve model veri uyumu yeniden incelenmiştir.

Gerekli modifikasyonlar yapıldıktan sonra altı boyutlu yapıya ilişkin ilk analizlerde hesaplanan standardize edilmiş madde faktör yüklerinin 0.21 ile 0.91 arasında değerler verdiği gözlenmiştir (Şekil 1). Bu ilk analizde özellikle 6 ve 25. maddelerin faktör yükleri (sırasıyla 0.21 ve 0.27) hariç diğer maddelerin faktör yüklerinin 0.32 ile 0.91 arasında değiştiği gözlenmiştir. Faktör yükleri 0.30'un altında olması nedeniyle 6 ve 25. maddeler çıkartılarak analiz işlemleri tekrarlanmış, ancak model-veri uyumu indeksleri ile diğer bazı maddelerin faktör yüklerinde bozulmalar gözlemlendiğinden bu yola başvurulmamıştır.

48 maddelik ve toplam altı boyuttan oluşan YBKİÖ'nin standardize edilmiş madde faktör yüklerine ilişkin t değerleri 4.66 ($p < 0.01$) ile 25.64 ($p < 0.01$) arasında değişmektedir. Ölçeğin altı boyutlu yapısına ilişkin model veri uyumunu gösteren indeksler Tablo 2'de verildiği gibidir.

Tablo 3. Yaşam Boyu Kardeş İlişkiler Ölçeği Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler

χ^2/sd	NFI	NNFI	SRMR	CFI	RMSEA	RMSEA için GA %90
3.23	0.96	0.97	0.06	0.97	0.07	0.073 - 0.078

Tablo 3'te verilen uyum indekslerinden ki-kare (χ^2/sd) değerinin 0 ile 2 arasında bulunmasını modelin iyi (Shermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003), 2 ve 4 arasında bulunmasını ise modelin kabul edilebilir uyum gösterdiği (Haigh, Moore, Kashdan, ve Fresco, 2011) şeklinde değerlendirmek mümkündür. Bu durumda, YBKİÖ'nin altı boyutlu yapısına ilişkin hesaplanan ki-kare değeri ($\chi^2/sd=3.23$, $p < 0.05$), modelin kabul edilebilir düzeyde uyum göstermiş olduğu şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan, uyum indekslerinden NFI ve CFI'nin 0.95'ten, NNFI'nin ise 0.97'den büyük veya eşit olmasının ayrıca, SRMR ve RMSEA indekslerinin de 0.05'ten küçük veya eşit olmasının iyi uyuma, 0.05 ile 0.10 arasında bulunmasının ise kabul edilebilir uyuma (Haigh, Moore, Kashdan, ve Fresco, 2011; Hu ve Bentler, 1999; Shermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003) işaret ettiği söylenebilir. Bu bilgiler çerçevesinde, YBKİÖ'nin altı boyutlu yapısına ilişkin hesaplanan NFI (0.96), NNFI (0.97) ve CFI (0.97) indekslerine göre modelin iyi, diğer yandan, RMSEA (0.07) ve SRMR (0.06) indekslerine göre ise kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdikleri ifade edilebilir. YBKİÖ'nin geçerlik çalışması kapsamında yapılan doğrulayıcı faktör analizine ilişkin diyagram Şekil 1'de verilmiştir.

YBKİÖ'nün Güvenirliği

Güvenirlik bir ölçme aracının duyarlı, tutarlı ve tesadüfi hatalardan arınık ölçümler vermesi (Yurdabakan, 2008) olarak tanımlanmaktadır. Eldeki çalışmada YBKİÖ'nin güvenirliğine, test-tekrar ve Cronbach alfa iç-tutarlılık kestirme yöntemleriyle bakılmıştır. Bu amaçla, ölçek 120 kişilik bir grup üzerinde gerekli koşullar sağlanarak iki hafta arayla uygulanmış ve test-tekrar güvenirlik katsayısı 0.95 ($p < 0.01$) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin iç-tutarlılık kestirme yöntemine göre hesaplanan Cronbach alfa güvenirlik katsayıları hem toplam ölçek hem de alt ölçekleri için ayrı ayrı gerçekleştirilmiş ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 4. Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	İç-tutarlılık Güvenirlik Katsayısı	Madde Ayrıcılık Gücü İndeksi Aralığı
Yetişkin Duyguları	0.90	0.25 – 0.84
Yetişkin Davranışları	0.87	0.33 – 0.75
Yetişkin Bilişselliği	0.90	0.35 – 0.83
Çocukluk Duyguları	0.83	0.33 – 0.69
Çocukluk Davranışları	0.80	0.38 – 0.66
Çocukluk Bilişselliği	0.89	0.35 – 0.89
Toplam	0.96	0.25 – 0.77

TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı, Riggio (2000) tarafından geliştirilen ve Öz (2015) tarafından genç ergenler için Türkçeye uyarlanan Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin (YBKİÖ) genç yetişkinlerde geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda YBKİÖ'nin orijinal altı boyutlu yapısını sınamak amacıyla yapı geçerliğine bakılmıştır. Ölçeğin güvenirliğine ilişkin olarak ise test tekrar test ve iç tutarlılık güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Ölçek üçü yetişkinlik, üçü çocukluk dönemlerine ait olmak üzere toplam altı alt boyuttan oluşmaktadır. Yetişkinlik dönemine ait alt ölçekler “yetişkinlik duyguları”, “yetişkinlik davranışları”, “yetişkinlik bilişselliği”; çocukluk dönemine ait alt ölçekler ise “çocukluk duyguları”, “çocukluk davranışları” ve “çocukluk bilişselliği”dir. YBKİÖ ile ilgili bazı örnek maddeler Ek-1’de verilmiştir.

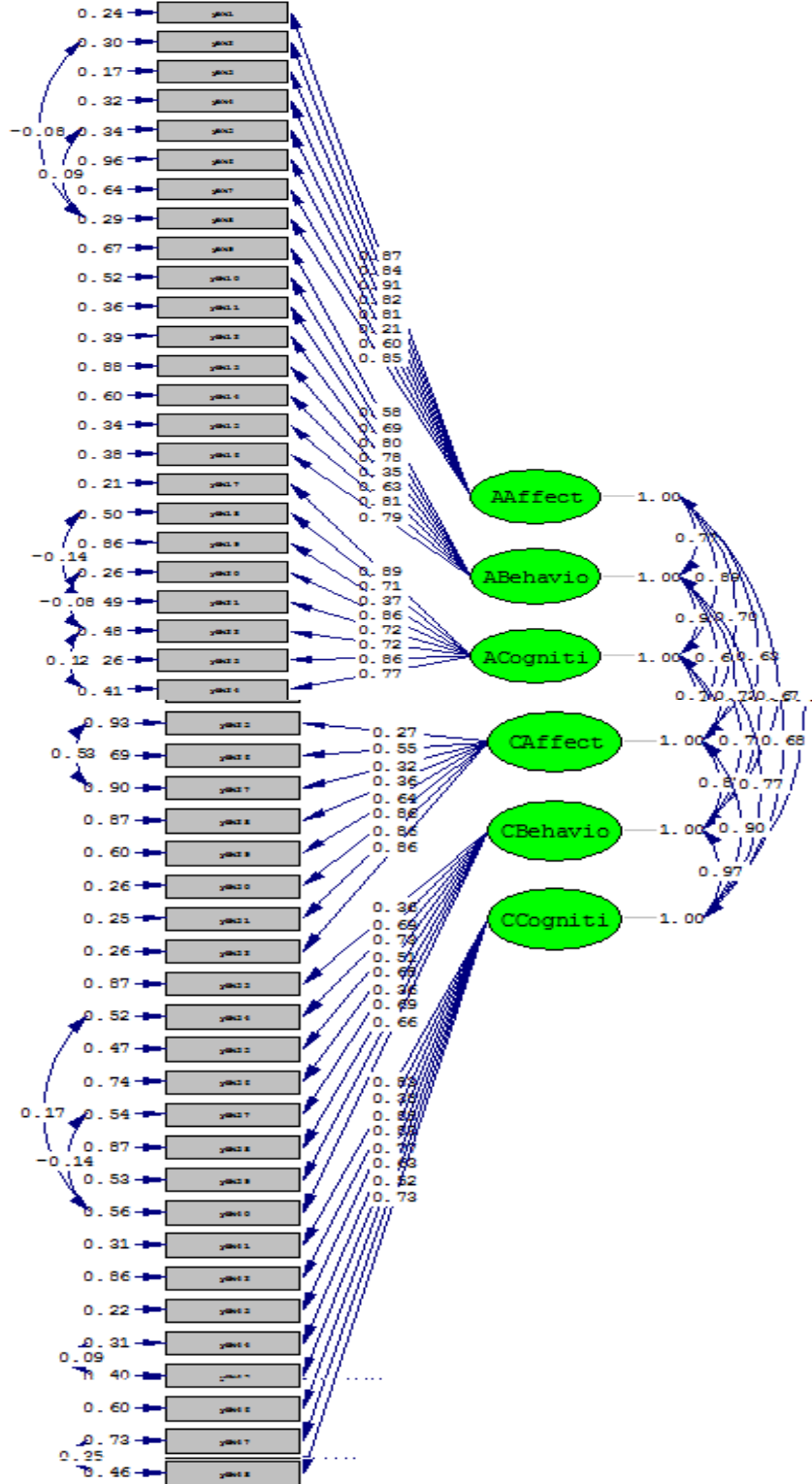
Ölçeğin yapı geçerliği çalışması kapsamında kanıt elde etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Bu analiz sonucunda iyi/kabul edilebilir düzeylerde model-veri uyum indeksleri elde edilmiştir. Aynı zamanda yapılan DFA ile ölçeğe ilişkin orijinal altı faktörlü yapı genç yetişkin Türk öğrencilerle de doğrulanmıştır.

Toplam 48 maddeden oluşan YBKİÖ'nin güvenirliği test tekrar test ve iç tutarlılık analizleri yapılarak incelenmiştir. Test tekrar test çalışması kapsamında elde edilen korelasyon katsayısı ($r_{xy}=0.95$, $p<0.01$) ölçeğin güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca ölçeğin toplamı için elde edilen Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.96 olarak belirlenmiştir. Yetişkinlik duyguları 0.90, yetişkinlik davranışları 0.87, yetişkinlik bilişselliği 0.90, çocukluk duyguları 0.83, çocukluk davranışları 0.80 ve çocukluk bilişselliği boyutları için ise 0.89 olarak elde edilen iç tutarlılık katsayıları ölçeğin güvenirliğinin diğer bir kanıtıdır. Bu sonuçlar ölçeğin orijinali için yapılan analizle (Riggio, 2000) benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada, YBKİÖ bazı psikometrik özellikleri açısından incelenmiş, bulgular aracın kullanılabilir olduğunu göstermiştir. Buna karşın bu araştırmanın bazı sınırlılıkları vardır. Örnekleme yer alan bireyler yalnızca Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileriyle pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerinden oluşmaktadır. İleride yapılacak çalışmalarda değişik illerde yer alan örneklem gruplarının tercih edilmesi YBKİÖ'ye ilişkin daha fazla bilgilerin elde edilmesini sağlayabilir. Diğer yandan, YBKİÖ ile benzer/farklı yapıları ölçtüğü düşünülen araçlarla ilişkileri incelenerek geçerliğine ilişkin çalışmalar çeşitlendirilebilir.

Aile sisteminin içinde bir alt sistem olarak yer alan kardeş ilişkileri insan yaşamında olasılıkla en uzun süren ilişkidir. Aynı zamanda kardeşler birbirleri için önemli sosyal destek kaynaklarıdır. Bu nedenle, kardeş ilişkilerinin niteliği gelişimsel açıdan dikkate alınması gereken bir konudur. Bu durum, YBKİÖ'nin Türkiye'deki kardeş ilişkileri konusunda genç yetişkinler üzerinde yapılacak çalışmalarda kullanılabilecek işlevsel bir araç olduğunu öne çıkarmaktadır. Sonuçlar, YBKİÖ'nin Türkiye'deki genç yetişkinler üzerinde altı faktörlü olan yapının doğrulandığını ortaya koyarak, ölçeğin yapılacak ilgili araştırmalarda kullanılabileceğini göstermektedir. Ayrıca, Türkiye'de alan yazında kardeş ilişkilerinin niteliğini inceleyen

araştırmaların yetersizliği göz önüne alınarak, kardeş ilişkilerinin cinsiyet, doğum sırası, kardeş çiftleri (kız kardeşler, erkek kardeşler, karışık cinsten kardeşler), kardeş türleri (üvey, öz), aile yapıları ve ebeveynlik stilleri açısından incelenmesi önerilebilir. Buna ek olarak kardeş ilişkilerinin, gelişimsel ve psikososyal doğurguları açısından incelenmesi önerilebilir. Bununla birlikte yaşam dönemlerine ait kardeş ilişkilerinin niteliğini daha iyi anlayabilmemiz için boylamsal araştırmaların yapılması da önerilebilir.

Şekil 1. Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

KAYNAKÇA

- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
- Buhrmester, D. ve Furman, W. (1990). Perceptions of sibling relationships during middle childhood and adolescence. *Child Dev.* 61: 1387-1398.
- Buhrmester, D. (1992). The developmental courses of sibling and peer relationships. In F. Boer & J. Dunn (Eds.), *Children's sibling relationships: Development and clinical issues*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Buist, L. K., Deković, M ve Prinzie, P. (2013). Sibling relationship quality and psychopathology of children and adolescents: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review* 33 . 97-106.
- Cicirelli, V. G. (1991). What is meant by a connection between siblings? *Marriage and Family Review*, 16, 291-310.
- Conger, K. J. ve Little, W. M. (2010). Sibling relationships during the transition to adulthood. *Child Development Perspectives*. 4(2), 87-94.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dunn, J. (1992). Sisters and brothers: Current issues in developmental research. In Boer, F., and Dunn, J. (eds.), *Children's Sibling Relationships: Developmental and Clinical Issues*. Erlbaum, Hillsdale, NJ, pp. 1-17.
- Dunn, J., Slomkowski, C. ve Beardsall, L. (1994). Sibling relationships from the preschool period through middle childhood and early adolescence. *Developmental Psychology*, 30, 315-324.
- Furman, W. ve Giberson, R. S. (1995). *Identifying the links between parents and their children's sibling relationships*. In S. Shulman (Ed.), *Close relationships and socioemotional development* . 7, 95-108.
- Graham-Bermann, S., A. and Cutler, S. E. (1994) The Brother-Sister Questionnaire: Psychometric assessment and discrimination of well-functioning from dysfunctional relationships. *Journal of Family Psychology*, 8(2), 224-238
- Haigh, E. A. P., Moore, M. T., Kashdan, T. B., & Fresco, D. M. (2011). Examination of the factor structure and concurrent validity of the Langer Mindfulness/Mindlessness Scale. *Assessment*, 18(1), 11-26.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Jeong, H. S, Jeong, E., J, Yu, S, Y., Lyoo, Y, C, Im, J, J, Bae, S. ve Kim, J., E. (2013). Reliability and validity of the Korean version of the lifespan sibling relationship scale. *Experimental Neurobiol*, 22(4), 330-336.
- Jöreskog, K. G. ve Sörbom, D. (2004). LISREL 8.71: *Structural equation modeling with SIMPLIS command language*. Lincolnwood: Scientific Software International.
- Milevsky, A., Smoot, K., Leh, M., & Ruppe, A. (2005). Familial and contextual variables and the nature of sibling relationships in emerging adulthood. *Marriage & Family Review*, 37, 123-141.
- Milevsky, A. (2005). Compensatory patterns of sibling support in emerging adulthood: Variations in loneliness, self-esteem, depression and life satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(6), 743-755.
- Noller, P. (2005). Sibling relationships in adolescence: Learning and growing together. *Personal Relationships*, 12, 1-22.
- Öz, F. S. (2015). An Adaptation, Validity and reliability of the lifespan sibling relationship scale to the Turkish adolescents. *Education Research and Reviews*. 10(2), 203-209.
- Riggio, H. R. (2000). Measuring attitudes toward adult sibling relationships: The lifespan sibling relationship scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17, 707- 728.

- Riggio, H. R. (2006). Structural features of sibling dyads and attitudes toward sibling relationships in young adulthood. *Journal of Family Issues*, 27, 1233–1254.
- Ross, H. S. (1996). Negotiating principles of entitlement in sibling property disputes. *Developmental Psychology*, 32, 90-101.
- Scharf, M., Shulman, S. ve Avigad-Spitz, L. (2005). Sibling relationships in emerging adulthood and in adolescence. *Journal of Adolescent Research*, 20, 64–90.
- Seginer, R. (1998). Adolescents' perception of relationships with older siblings in the context of other close relationships. *Journal of Research on Adolescence*, 8, 287–308.
- Schermelleh-Engel, K ve Moosbrugger, H.(2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significant descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Research Online*, 8 (2), 23-74.
- Sherman, A. M., Lansford, J. E. ve Volling, B. L. (2006). Sibling relationships and best friendships in young adulthood: Warmth, conflict, and well-being. *Personal Relationships*, 13, 151–165.
- Steinberg, L. ve Morris, A. S. (2001). Adolescent development. *Annu. Rev. Psychol.* 52: 83–110.
- Stocker, C. M., Lanthier, R. P. ve Furman, W. (1997). Sibling relationships in early adulthood. *Journal of Family Psychology*, 11, 210–221.
- Teti, D. M. (2002). Retrospect and prospect in the psychological study of sibling relationships. In J. P. McHale & W. S. Grolnick (Eds.), *Retrospect and prospect in the psychological study of families* (pp. 193-224). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum
- Tucker, C. J., Barber, B. L., ve Eccles, J. S. (1997). Advice about life plans and personal problems in late adolescent siblings relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 26, 63-76.
- Tucker, C. J., McHale, S. M. ve Crouter, A. C. (2001). Conditions of sibling support in adolescence. *Journal of Family Psychology*, 15, 254–271.
- Updegraff, K. A., McHale, S. M. ve Crouter, A. C. (2002). Adolescents' sibling relationship and friendship experiences: Developmental patterns and relationship linkages. *Social Development*, 11, 182-204.
- Vogt Yuan, A. S. (2009). Sibling relationships and adolescents' mental health: The interrelationship of structure and quality. *Journal of Family Issues*, 30, 1221–1244.
- Yurdabakan, İ. (2008). *Eğitimde kullanılan ölçme araçlarının nitelikleri*. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (38-66). (Edit: S.Erkan ve M. Gömleksiz). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ek-1

Extended English Abstract

Introduction

Sibling relationship, which starts from the birth of the youngest sibling and continues to the end of life, is a kind of relationship that lasts longer than many other relationships (Cicirelli, 1991). The sincerity and intimacy in the relationship between the siblings may both get stronger or weaker throughout life. However, sibling relationship eloquently affects the individuals' psychological well-being and their psycho-social functionality in general (Noller, 2005; Sherman, Lansford and Volling, 2006). Siblings are an essential element of the child's social environment in the period of childhood. There are powerful emotional bonds which are either positive or negative among the siblings. Siblings may become playmates, caretakers or the source of either support or trouble for each other.

According to Arnett (2000), the young adult period is between the ages of 18 and 25. This period is the time for the individuals to discover and confront themselves. Sibling relationships in this period are also affected by life events which are typical of this period such as the end of school life, leaving home, starting a career, marriage and raising a family (Conger and Little,

2010). Furthermore, it is also observed that there is a decrease in opposite feelings of intimacy and rivalry in young adulthood years compared to puberty years (Stocker, Lanthier and Furman, 1997). Besides this, intimacy among siblings increases, and they start to become the source of social support for each other (Seginer, 1998; Tucker, Barber and Eccles, 1997). Schart, Shulman and Avigad-Spitz (2005) state that young adults have less mutual activities with their siblings than adolescents and spend less time with each other. On the other hand young adults show more interest for their siblings and have closer feelings for them.

It is found out that most of the studies which have been carried out abroad analyzing sibling relationships focus on the periods of childhood and puberty (Buhrmester, 1992; Noller, 2005; Steinberg and Morris, 2001; Vogt Yuan, 2009; Buist, Dekovic and Prinzie, 2013). However, it can be seen, that there is a limited number of studies analyzing the sibling relationships in the period of young adulthood (Milevsky, 2005; Riggio, 2000; Riggio, 2006; Stocker and others, 1997). According to Stocker and others (1997) weak sibling relationships in the period of young adulthood also negatively influences psychological wellbeing.

Adult Sibling Relationships Questionnaire (ASRQ: Stocker and others 1997); Lifelong Sibling Relationships Questionnaire (LSRS: Riggio, 2000) and Brother-Sister Questionnaire (Graham-Bermann ve Cutler, 1994) have recently been developed for the purpose of assessing the sibling relationships in late puberty and early adulthood. Riggio's (2000) Lifelong Sibling Relationships Scale (LSRS), is one of the most commonly used self report measures to assess sibling relationships. Its advantages are its high reliability and validity in measuring all components of attitudes in detail towards the quality of sibling relationships. The relatively shorter application time is another advantage of this scale.

The aim of this study is to carry out the reliability and validity analysis of Lifelong Sibling Relationships Scale (LSRS) on young adults and to determine whether it can be used as an instrument to measure the quality of sibling relationships.

Method

The research has been conducted on 510 (339 female, 171 male) university students who attended pedagogical formation training at Dokuz Eylül University and fourth grade students who attended various departments of Faculty of Education. Participant ages ranged from 21 to 38 years. The study was conducted during the 2014–2015 academic year. Confirmatory factor analysis (CFA) was conducted to examine the factor structure of the Turkish version of the LSRS. The program of Lisrel 8.71 (Jöreskog and Sörbom, 2004) was used for confirmatory factor analysis.

Results and Discussion

Confirmatory factor analysis (CFA) has been carried out to find evidence in the construct validity phase of the scale. Model-data fit index at fine/acceptable levels have been obtained at the end of this study. Original six-factor construction regarding the scale with CFA accomplished at the same time has also been confirmed with young adult Turkish students.

In this study reliability of the LSRS was assessed by using test-retest reliability and internal consistency reliability. The test-retest correlation was .95 ($p < .001$) for the total scale. Cronbach alpha coefficient of the total of the scale has been found to be 0.96. Coefficients of internal consistency for subscales have been found to be 0.90 for adulthood feelings, 0.87 for adulthood behaviors, 0.90 for adulthood cognition, 0.83 for childhood feelings, 0.80 for childhood behaviors and 0.89 for childhood cognition. These findings indicate similarities with the analysis performed for the original scale (Riggio, 2000). The LSRS scale showed high test-retest reliability and internal consistency.

Findings support the psychometric properties of the LSRS in a different cultural context. In this study, LSRS has been analyzed in terms of certain psychometric features, and findings

have shown that the instrument can be used to assess sibling relationships of Turkish young adults. After all, this study has some limitations. The individuals in the sample are only the seniors of Faculty of Education at Dokuz Eylul University and students who attended pedagogical formation training. Preferring sampling groups from different cities and environments may provide more information regarding the psychometric properties of the LSRS. On the other hand, various investigations can be performed by analyzing the LSRS's relationships with the instruments which measure the similar constructions.

Moreover, by taking the insufficiency of the studies which analyze the quality of sibling relationships in literature into consideration, sibling relationships can be suggested to analyze in terms of gender, birth order, sibling pairs (sisters, brothers, siblings from opposite sex), sibling types (step, birth), family constructions and parentage styles of participants. Furthermore, it can be suggested that sibling relationships can examine in terms of developmental and psychosocial results. Finally, longitudinal studies can be carried out in order to understand the quality of sibling relationships across life span.

Ek-2

YBKİÖ ile ilgili bazı örnek maddeler:

1. Kardeşim beni mutlu eder. (Yetişkin duyguları)
2. Kardeşimle sırlarımızı paylaşıyoruz. (Yetişkin davranışları)
3. Kardeşim en iyi arkadaşlarımdan birisidir. (Yetişkin bilişselliği)
4. Çocukluğumuzda kardeşimle gurur duyardım. (Çocukluk duyguları)
5. Çocukluğumuzda kardeşimle birbirimize yardım ederdik. (Çocukluk davranışları)
6. Çocukluğumuzda kardeşimle birçok ortak noktamız vardı. (çocukluk bilişselliği)

Ek-3

Ölçek kullanım izini:

Dear Dr. Oz,

You have my permission to use the Lifespan Sibling Relationship Scale (LSRS) in any research project you conduct. You may translate into any language. Thank you for your interest in the measure, I would be very interested in being informed about your results/reading your research. Please contact me if I can provide any further assistance to you, and thank you again,

Heidi Riggio